

Dr. Czeglédy István
Dr. Czeglédy Istvánné
Dr. Hajdu Sándor
Novák Lászlóné
Zankó Istvánné

MATEMATIKA 5.

KOMPETENCIÁK,
ÓRATERV,
TANMENET

Műszaki Kiadó

FEJLESZTÉSI FELADATOK,
TEVÉKENYSÉGEK

KOMPETENCIÁK, ÓRATERV, TANMENET

Óraterv – fejlesztési feladatok

A következő oldalakon látható táblázatokban áttekinthetjük az egyes fejezetek tananyagát, a feldolgozáshoz ajánlott óraszámot, illetve a tananyag elsajátítása során fejlesztendő készségeket, képességeket, attitűdöket; **kompetenciákat**.

A tananyag tartalma és az egyes fejezetekhez kapcsolódó fejlesztési feladatok, kompetenciák megfelelnek **az Oktatási és Kulturális Miniszter által a 17/2004. (V. 20.) OM rendelet mellékleteként kiadott kerettanterv a Nat-2007-nek megfelelően átdolgozott változatának**.

Az iskolák többségében a helyi tanterv 5. osztályban heti 4, évi 144 matematikaórát ír elő. Ezen iskolák számára javasolt óraszámokat (az óratervben és a tanmenetben is) üres keretbe írtuk. Például: 01–22. óra. Megjegyezzük, hogy ha ezekben az iskolákban az alsó tagozatban redukált óraszámokban tanították a matematikát, akkor ötödik osztályban is meg kell elégednünk a kerettantervi minimum feldolgozásával.

Sok olyan iskola van, ahol felismerték, hogy az alsó tagozatos óraszámok drasztikus csökkentése miatt a tanulók a korábbiakhoz képest hiányosabb ismeretekkel, fejletlenebb készségekkel és képességekkel lépnek a felső tagozatba. Ezért 5. osztályban legalább heti 4,5, évi 162 órát biztosítanak a matematikaoktatás számára. Ebben az esetben a javasolt óraszámokat szürkére színezett keretbe írtuk: 01–24. óra

Ha heti 4 óránál kevesebb óraszámot biztosít a helyi tanterv az ötödik osztály számára, akkor a kerettantervi követelményeket már csak a jobb képességű tanulók képesek teljesíteni. A nehezebben haladó tanulóknak nemcsak az új anyag elsajátítása, hanem az alsó tagozatos hiányosságok pótlása is komoly gondokat jelenthet. Ebben az esetben **a nehezebben haladó tanulók számára heti rendszerességgel korrepetálást kell szerveznünk**.

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p>Számfogalom mélyítése, a számkör bővítése.</p> <p><i>A tapasztalatból (pénzhasználat,) kiinduló önálló ismeretszerzés, illetve az önálló gondolkodás igényének alakítása.</i></p> <p>Halmazszemlélet fejlesztése.</p> <p>Kombinatorikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Helyes tanulási szokások (a tankönyv, a gyakorló, a kislexikon helyes használata; helyes fűzetvezetés.)</i></p> <p>Mérések a gyakorlatban. Mérőeszközök használata.</p> <p>Becslési készség fejlesztése.</p> <p>A mérések esetén <i>kooperatív munkavégzés</i> (páros munka, kiscsoportos foglalkozások). <i>Helyes időbeosztás. Képesség és hajlandóság az együttműködésre, konfliktuskezelés, segítőkészség, felelősségérzet, a másság elfogadása, előítéletek elutasítása.</i></p> <p><i>Pozitív motiváció kialakítása.</i></p> <p><i>Következtetési képesség fejlesztése. Induktív következtetések.</i></p> <p><i>Problémaérzékenység, problémamegoldás, emlékezet, figyelem, megfigyelőképesség, kezdeményezőképeség, összefüggéslátás, pontosság. Kreativitás.</i></p> <p><i>Rendszerező képesség.</i></p> <p><i>A nyelv logikai elemeinek helyes használata nem csak matematikai tartalmú állításokban.</i></p> <p><i>Relációszókinccs fejlesztése.</i></p> <p><i>Az elsajátított matematikai ismeretek és eljárások alkalmazása a mindennapi gyakorlatban.</i></p>	<p>A természetes számok – Tájékozódás a számegyenesen – Kisebb, nem kisebb; nagyobb, nem nagyobb – Szorzás és osztás 10-zel, 100-zal 1000-rel, ...</p> <p>Matematikatörténeti érdekességek (egyiptomi számírás, római számírás).</p> <p>Hosszúságmérés – Tömegmérés – Euróval fizetünk</p> <p>A tanultak gyakorlati alkalmazása; hosszúságok, tömegek becslése, mérése.</p> <p>A tized, század, ezred fogalmának tudatosítása az alsó tagozatban tanultak átitésével. A tizedestörtek fogalmának előkészítése.</p> <p>A tizedestörtek értelmezése – Tizedestörtek ábrázolása számegyenesen – Tizedestörtek egyszerűsítése, bővítése, összehasonlítása – Pontos érték, közelítő érték, kerekítés (A természetes számok kerekítése – A tizedestörtek kerekítése – A mérés pontosságának jelzése) – Gyakorlás – 1. dolgozat, diagnosztikus, témazáró felmérés</p> <p>A fogalomrendszert a szemléletre, gyakorlati alkalmazásokra alapozva építjük fel.</p> <p>A fogalmak megszilárdulása a legtöbb tanulónál csak a következő anyagrészek feldolgozása során várható el.</p>

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p>Műveletfogalom kiterjesztése, mélyítése. Számolási készség fejlesztése a kibővített számkörben.</p> <p><i>Kooperatív és önálló munkavégzés képessége:</i> a tanulók konkrét, szemléletes feladatok önálló vagy páros munkával történő megoldása útján jussanak el a korábban tanultak általánosításához, az analógiák felismeréséhez.</p> <p><i>A figyelem, az emlékezet, a megfigyelőképesség, az összefüggéslátás, a kezdeményezőképeség, a problémaérzékenység, a problémamegoldás képességének fejlesztése.</i></p> <p><i>Értő-elemző olvasás fejlesztése, kapcsolatok felismerése, lejegyzése egyszerű szimbólumokkal. Logikus gondolkodás.</i></p> <p><i>Helyes tanulási szokások fejlesztése:</i> megoldási terv, becslés, a megoldás áttekinthető, szabatos leírása, a megoldás helyességének ellenőrzése, diszkusszió.</p> <p>Hozzászoktatjuk a tanulókat, hogy a feladatok megoldása előtt megoldási tervet, egyes esetekben vázlatrajzot készítsenek (<i>a lényeg kiemelése</i>), a számítások előtt becsléseket végezzenek. El kell érniük, hogy a megoldást szabatosan le is tudják írni, s a feladatmegoldások helyességét ellenőrizzék. A megoldás diszkussziójával elérhető, hogy a tanulók csak reális eredményeket fogadjanak el.</p> <p><i>Önellenőrzés igényének és képességének a fejlesztése.</i></p> <p><i>Az érvelés, a cáfolás, a vitakészség, a kommunikáció képességek fejlesztése.</i></p> <p><i>A fegyelmeztség, a következetesség, a pontosság fejlesztése.</i></p>	<p>A természetes számok összeadása – A természetes számok kivonása – Tizedestörtek összeadása, kivonása – Az összeadás és a kivonás tulajdonságai – A természetes számok szorzása – Tizedestörtek szorzása, osztása 10-zel, 100-zal, 1000-rel – Tizedestörtek szorzása természetes számmal – Osztó, többszörös (csak az alsó tagozatban tanultak fellelevenítése) – 2. dolgozat, tájékoztató felmérés – A természetes számok osztása (Osztás egyjegyű osztóval – Osztás többjegyű osztóval) – Tizedestörtek osztása természetes számmal – A műveletek sorrendje – Az átlag kiszámítása – Gyakorlás</p> <p><i>Kiegészítő anyagként:</i> Nem tízes alapú számrendszerek</p> <p>A tizedestörtek gyakorlati példákon (mértékváltás, pénzváltás) történő bevezetése lehetővé teszi, hogy az írásbeli műveletekről tanultakat átismételjük, majd (gyakorlati példákra támaszkodva) kiterjesszük a tizedestörtekre. Így a tanulók szinte az egész tanév folyamán gyakorolhatják és alkalmazhatják a tizedestörtekről tanultakat.</p> <p>Ez a felépítés mintegy 10 tanórával csökkentheti az új tananyag feldolgozásának időigényét. Így részben kompenzálható az az idővesztés, amely az alsó tagozatos tananyag részletesebb áttekintéséből és az esetleges hiányosságok pótlásából, továbbá a felső tagozatba lépő tanulók lassúbb munkatempójából és alacsonyabb tudásszintjéből adódik.</p> <p>Később, A törtek című fejezet feldolgozása során <i>deduktív úton</i> is tudatosíthatjuk a tizedestörtekkel kapcsolatos fogalomrendszert.</p>

3. Összefüggések, nyitott mondatok

53–66. óra

59–74. óra

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p><i>Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése.</i></p> <p>Táblázatok, grafikonok értelmezése, az ábra alapján mennyiségek közötti összefüggés megkeresése, lejegyzése. Táblázathoz grafikon, grafikonhoz táblázat készítése.</p> <p><i>A függvényszemlélet előkészítése.</i></p> <p>Ismert szabály alapján elemek meghatározása, illetve ismert elemek esetén szabály(ok) megfogalmazása.</p> <p><i>Több megoldás keresése.</i></p>	<p>Táblázatok, grafikonok – Összefüggések, sorozatok – Arányos következtetések – Gyakorlás – 3. dolgozat, az első félévet záró felmérés</p> <p>A gyakorlati alkalmazások előtérbe kerülése, valamint a tizedestörtokról tanultak integrálása miatt önálló fejezeteket alakítottunk ki. „Új feladattípusok” találhatóak a szövegértelmező és a táblázat-, illetve grafikonelemző képesség fejlesztésére.</p> <p><i>Kiegészítő anyag:</i> Egyenlet, egyenlőtlenség</p> <p>Az előző fejezetekben találkoztak a tanulók egy lépéssel megoldható egyenletekkel, egyenlőtlenségekkel. Az Egyenlet, egyenlőtlenség c. fejezetet a helyi tanterv előírásainak, illetve a csoport színvonalának megfelelő szinten célszerű feldolgozni. Ez az alfejezet el is hagyható.</p>

4. Geometriai alakzatok

67–86. óra

75–94. óra

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p>Testek készítése, tulajdonságaik megfigyelése. <i>Térszemlélet, megfigyelőképesség, képi problémameglátó képesség fejlesztése.</i></p> <p>Halmazszemlélet fejlesztése.</p> <p>Körző, vonalzó helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása.</p> <p><i>Tapasztalatgyűjtés</i> a síkidomok tulajdonságainak vizsgálatában, a kerület, a terület, a felszín és a térfogat számításában.</p> <p><i>Számolási készség fejlesztése.</i></p> <p><i>Gyakorlati alkalmazások.</i></p>	<p>Ismerkedés testekkel, felületekkel, vonalakkal – Egyenesek kölcsönös helyzete – Síkidomok, sokszögek – Egybevágó síkidomok – Téglalap, négyzet (tulajdonságaik, kerületük) – A terület mérése, mértékegységei – A téglalap területe – Téglalatest, kocka (tulajdonságaik vizsgálata)</p> <p>Az új fejezetek (téglalap, négyzet, téglatest, kocka) nem új anyagrészt tartalmaznak. Az alsó tagozatos tananyag alapos átisméltése indokolta ezen anyagrészek önálló fejezetként történő feldolgozását.</p> <p>A tanulók számára új, hogy a tizedestörtokról tanultakat alkalmazniuk kell a geometriai számításokban.</p>

5. A törtek

87–106. óra

95–116. óra

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p>A számfogalom mélyítése, <i>általánosítása</i>, a műveletfogalom kiterjesztése. A fogalmak kialakításakor szemléletes, gyakorlati jellegű feladatokból induljunk ki.</p> <p>Valószínűségi szemlélet fejlesztése. Valószínűségi játékok; <i>kooperatív munkavégzés</i>. <i>Képesség és hajlandóság az együttműködésre</i>.</p> <p><i>A megfigyelőképesség, a gondolkodási műveletek, az elemző, problémamegoldó képesség fejlesztése. Induktív és deduktív következtetések.</i> Fokozatos absztrahálás mellett gyakori konkretizálás, az általánosítás mellett specializálás.</p> <p><i>Számolási készségek fejlesztése.</i></p> <p><i>A tanultak gyakorlati alkalmazása.</i></p>	<p>A törtek értelmezése – Törtek bővítése, egyszerűsítése – Törtek összehasonlítása – Egyenlő nevezőjű törtek összeadása, kivonása – Különböző nevezőjű törtek összeadása, kivonása – Törtek szorzása természetes számmal – Törtek osztása természetes számmal – Mi valószínűbb – Gyakorlás – 5. dolgozat, témazáró felmérés</p> <p><i>Kiegészítő anyag:</i> Törtalakban írt szám tizedestört alakja</p> <p>A fejezetben mindig visszautalunk a tizedestörtekkel kapcsolatos ismeretekre. Megmutatjuk, hogy amit ott a szemléltre támaszkodva felismerhettünk, az most a törtekről tanultakkal is igazolható. Így újra gyakoroltathatjuk a tizedestörtekről tanultakat is.</p>

6. Geometriai vizsgálatok, szerkesztések

107–118. óra

117–134. óra

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p>Körző, vonalzó, szögmérő helyes használata.</p> <p>A fogalmak szemléleti megalapozása, tartalmi megismerése, megértése (<i>önálló, és kooperatív munkában</i>) megelőzi azok definiálását. Sor kerül a definíciók pontos megfogalmazására és alkalmazására is.</p> <p><i>Problémamegoldó képesség fejlesztése szerkesztésekkel. Helyes tanulási szokások fejlesztése:</i> vázlatrajz, megoldási terv készítése, a szerkesztés pontos végrehajtása, a lépések igazolása.</p> <p><i>A tanultak gyakorlati alkalmazása</i> (nézeti rajzok, térképhasználat). <i>A tájékozódási képesség és a térszemlélet fejlesztése.</i></p> <p><i>Számolási készségek fejlesztése.</i></p>	<p>Ponthalmazok, a kör és a gömb – Háromszög szerkesztése (három oldalból) – Szakaszflező merőleges – A szögtartomány – A szögek mérése szögmérővel – A szögek fajtái – Tájékozódás a terepen és a térképen (helymeghatározás, távolságmérés, szögmérés) – Gyakorlás</p> <p><i>Kiegészítő anyag:</i> Téglalap szerkesztése – Testek ábrázolása – Tájékozódás iránytűvel, tájolóval</p> <p>Az új anyag tárgyalását kapcsoljuk össze a geometriai számítások gyakorlásával. A gyakorlatorientált megközelítés koncepciójának megfelelően hangsúlyosan kell szerepeltetnünk a térképhasználattal kapcsolatos ismereteket.</p>

7. Az egész számok

119–130. óra

135–148. óra

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p>A szám- és műveletfogalom mélyítése, kiterjesztése.</p> <p>Tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben. Helymeghatározás, adott tulajdonságú pontok keresése.</p> <p>A fogalmak kialakításakor tárgyi tevékenységen, szemléletes, gyakorlati jellegű feladatok megoldásán alapuló <i>önálló felfedezésekből</i> induljunk ki.</p> <p><i>A figyelem, a megfigyelőképesség, a gondolkodási műveletek</i> (analízis, szintézis, absztrakció, konkretizáció, általánosítás, specializálás, analógia, következtetések), <i>az elemző, problémamegoldó képesség, a kreativitás fejlesztése.</i></p> <p><i>Induktív következtetések. Modellalkotás.</i></p> <p><i>A tanultak alkalmazása a mindennapi gyakorlatban</i> (hőmérséklet-mérés, adósság-kézpénz, elmozdulások, tengerszinthez viszonyított mélység, magasság).</p> <p><i>Számolási készségek fejlesztése.</i></p>	<p>Nem elég a természetes szám – Az egész számok abszolútértéke – Az egész számok összeadása, kivonása – A derékszögű koordináta-rendszer – Gyakorlás – 6. dolgozat, a 6. és a 7. témakör zárása</p> <p>Ezt a fejezetet a megfelelő 6. osztályos tananyag előkészítésének, szemléleti megalapozásának kell tekintenünk. Az anyagrészt a tárgyalása során fontosnak tartjuk a kísérletezést, tapasztalatszerzést. A bemagoltatott szabályok alkalmazása nem felel meg sem a tanulók életkori sajátosságainak, sem a „gyakorlatorientált”, képességfejlesztő koncepciónak. Ezért növeltük a szemléletes, és csökkentettük az „absztrakt”, illetve összetett feladatok számát.</p>

8. Összefoglaló

131–144. óra

149–162. óra

Kompetenciák, fejlesztési feladatok, tevékenységek	Tananyag
<p><i>Emlékezet, összefüggés-látás, rendszerző képesség fejlesztése</i></p> <p>Halmazszemlélet.</p> <p><i>Helyes tanulási szokások</i> (a tankönyv, a gyakorló, a kislexikon helyes használata).</p> <p><i>Értő-elemző olvasás, a szaknyelv és az anyanyelv helyes használata.</i></p> <p><i>Számolási készségek fejlesztése.</i></p>	<p>Számok és műveletek – Mérések, mértékegységek, geometria – 7. dolgozat, összegző tanévzáró értékelés</p> <p>A megváltozott követelményekhez igazítva tekintjük át az ötödik osztályos tananyagot a továbbtanuláshoz nélkülözhetetlen témaköreit.</p> <p>Kislexikon használata</p>

Tanmenet

1. Számok, mennyiségek

1–3. óra

1–3. óra

A természetes számok

A természetes számok értelmezése 100 000-ig.

A természetes számokról az alsó tagozatban tanultak átisméltése, majd kiterjesztése 100 000-ig a szemléletre (játék pénz használatára) támaszkodva.

Helyiértékes írásmód a tízes számrendszerben, a helyiérték-táblázat használata, az alakiérték, helyiérték, tényleges érték értelmezése. Pénzhasználat. Egyszerű szöveges feladatok megoldása. Római számírás (a csoport képességeinek megfelelő szinten).

Tk. 1.01–1.16.; Mgy. 1.01–1.02., 1.15–1.18., 9.01–9.10.

4–5. óra

4–5. óra

A természetes számok írása, olvasása 1 000 000-ig.

A tízes számrendszer helyiértékes írásmódjáról tanultak kiterjesztése. Egyszerű szöveges feladatok megoldása, táblázatba foglalt adatok értelmezése. A természetes számok helyesírása.

Tk. 1.17–1.27.; Mgy. 1.06–1.14., 1.35–1.36., 9.11–9.14.

6–7. óra

6–8. óra

Tájékozódás a számegeyenesen

Kisebb, nem kisebb; nagyobb, nem nagyobb

Természetes számok helyének (közelítő helyének) meghatározása (elsősorban) egyes, tízes, százás, ezres beosztású számegeyeneseken.

Megfelelő órakeret esetén: *egyszerű egyenlőtlenségek* értelmezése, igazsághalmazok megállapítása, ábrázolása a számegeyenesen. „Legalább”, „legfeljebb”, „nem nagyobb”, „nem kisebb” stb. kifejezések értelmezése.

Kijelentések tagadása. Halmaz kiegészítő halmaza (komplementere). Logikai „és”, logikai „vagy” műveletek.

Tk. 1.28–1.32.; 1.33–1.37.; Mgy. 1.19–1.26., 9.25–9.30.; 1.27–1.29., 9.31–9.32.

8. óra

9. óra

Szorzás és osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel, ...

Az alsó tagozatban tanultak átisméltése, majd alkalmazása a kibővített számkörben. A szorzás és az osztás közti kapcsolat tudatosítása.

Oszthatóság. Részhalmaz. A számok írásának, olvasásának gyakorlása. Kombinatorika.

Tk. 1.38–1.42.; Mgy. 1.03–1.05., 2.39., 9.15–9.18.

9–11. óra

10–13. óra

Hosszúságmérés. Tömegmérés

A hosszúság, a tömeg mérése, a mérőeszközök használata. Becslés, összehasonlítás, megmérés, kimérés. Mértékegységek átváltása, a tized, a század és az ezred fogalmának tudatosítása. *A tizedestörtek fogalmának előkészítése.*

Az alsó tagozatban tanultak átismétlése, majd alkalmazása a kibővített számkörben.

A számok írása, olvasása, illetve a 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás gyakorlása.

Tk. 1.43–1.50., 1.51–1.57.; Mgy. 7.01–7.08., 7.18–7.20., 9.19–9.20., 9.71–9.72.

12. óra

14. óra

Euróval fizetünk

Ismerkedés az Európai Unió fizetőeszközével. A váltópénz használatának gyakorlása.

A tizedestörtek fogalmának előkészítése.

Tk. 1.58–1.64.

13–15. óra

15–17. óra

A tizedestörtek értelmezése

Tizedestörtek ábrázolása számegeyenesen

A tízes számrendszer helyiérték-táblázatának kibővítése. A helyiérték és a tényleges érték fogalmának általánosítása. *A tizedestörtek írása, olvasása.* Mennyiségek, illetve euróban adott értékek kifejezése tizedestört mérőszámmal.

A tized, a század, az ezred fogalmának megerősítése. A hosszúság, illetve a tömeg mértékegységei. Euró, cent, a váltópénz használatának gyakorlása.

Tk. 1.65–1.77., 1.78–1.79.; Mgy. 5.48–5.56., 5.59., 7.29–7.39., 9.75., 9.78.; Fgy. 4.1.01–04.

16. óra

18. óra

Tizedestörtek egyszerűsítése, bővítése, nagyság szerinti összehasonlításuk

Mértékegységek átváltásával szemléltetjük a fogalmat.

Tizedestörtek írása, olvasása, ábrázolásuk számegeyenesen. A hosszúság, illetve a tömeg mértékegységeinek átváltása. Egyszerű egyenlőtlenségek értelmezése.

Tk. 1.80–1.85.; Mgy. 5.56–5.58., 5.60–5.62.

17–19. óra

19–21. óra

Pontos érték, közelítő érték, kerekítés

A mérés pontosságának jelzése

A természetes számok kerekítése, az alsó tagozatban tanultak felelevenítése, kiterjesztése az egymilliós számkörre. *Tizedestörtek kerekítése.* Tized, század, ezred szomszédok. A kerekített számok helye a számegeyenesen. A csoport képességeinek megfelelő szinten foglalkozunk a mérés pontosságának jelzésével.

Számok írása, olvasása, ábrázolásuk számegeyenesen. Hosszúság-, illetve tömegmérés.

Tk. 1.86–1.89., 1.90–1.99., 1.100–1.104.; Mgy. 1.30–1.34., 5.63–5.67., 9.63–9.65.; Fgy. 1.1.25–26.

20–22. óra

22–24. óra

Rendszerező összefoglalás, gyakorlás

1. dolgozat, diagnosztikus, témazáró felmérés

A hiányosságok pótlásának megszervezése.

Tk. 1.105–1.112., 1.113.

2. Algebrai műveletek

23–24. óra

25–26. óra

A természetes számok összeadása, kivonása

Az alsó tagozatban tanultak ismételése, majd kiterjesztése az egymilliószámkörre. A természetes számok szóbeli és írásbeli összeadása, kivonása. Az összeg és a különbség változásai (alsó tagozatban tanultak általánosítása). A műveleti eredmények becslése (ez a számkör bővítése miatt nehézséget okozhat a tanulóknak).

Egyszerű (összeadással, illetve kivonással megoldható) *szöveges feladatok*.

Természetes számok írása, olvasása, kerekítése. Egy lépéssel (következtetéssel) megoldható egyenletek, egyenlőtlenségek.

Tk. 2.01–2.08., 2.09–2.18.; Mgy. 2.01–2.37. 9.33–9.34; Fgy. 1.2.01–21.

25–27. óra

27–30. óra

A tizedestörtek összeadása, kivonása

Az összeadás és a kivonás tulajdonságai

A hosszúságméréshez, a tömegméréshez, illetve a pénzhasználatához (euró, cent) kapcsolódó szemléletes feladatokból kiindulva. A műveleti eredmény becslése. *Egyszerű* (összeadással, illetve kivonással megoldható) *szöveges feladatok*.

A csoport képességeinek megfelelő szinten: Az összeadás és a kivonás tulajdonságainak vizsgálata, a zárójel használata.

Tizedestörtek írása, olvasása, kerekítése. Mértékegységek átváltása. Egy lépéssel (következtetéssel) megoldható egyenletek, egyenlőtlenségek.

Tk. 2.19–2.38., 2.39–2.44.; Mgy. 5.68–5.79., 3.01–3.04., 3.15–3.16., 3.21–3.24.; Fgy. 1.2.27., 4.2.06.

28–30. óra

31–33. óra

A természetes számok szorzása

Az alsó tagozatban tanultak ismételése, majd kiterjesztése az egymilliószámkörre: A természetes számok szóbeli és írásbeli szorzása. A műveleti eredmény becslése. *Egyszerű* (szorzással megoldható) *szöveges feladatok*. Következtetés egyről többre.

A csoport képességeinek megfelelő szinten: A szorzás műveleti tulajdonságai. A szorzat változásai. Összeg, különbség szorzása.

Számok írása, olvasása, kerekítése. Számolás kerek számokkal. Kombinatorika.

Tk. 2.45–2.54.; Mgy. 2.38., 2.41–2.53., 3.05–3.06., 3.17., 9.35.; Fgy. 1.2.30–31., 1.2.33–42.

31–33. óra

34–36. óra

Tizedestörtek szorzása 10-zel, 100-zal, 1000-rel Tizedestörtek szorzása természetes számmal

A szorzásról tanultak kiterjesztése a tizedestörtekre. A szorzat becslése. *Szöveges feladatok* a szorzásra; következtetés.

Tizedestörtek írása, olvasása, kerekítése. Mértékegységek átváltása. Sorozatok: néhány elemével adott sorozathoz szabály keresése, majd a felismert szabály alapján további tagok megadása.

Tk. 2.55–2.59., 2.60–2.66.; Mgy. 5.82–5.83., 5.84–5.88., 9.66–9.68.

34. óra

37. óra

Az idő mérése

Az időmérésről, az időmérés mértékegységeiről az alsó tagozatban tanultak felelevenítése. Az időméréssel kapcsolatos *egyszerű szöveges feladatok*.

Szorzás, következtetés egyről többre.

Tk. 2.67–2.70.; Mgy. 7.24–7.28., 9.36–9.37.

35–36. óra

38–39. óra

Osztó, többszörös

Ismerkedés az oszthatóság problémakörével a csoport képességeinek megfelelő mélységben. (Nehezen haladó csoport esetén redukálható.)

Szóbeli szorzás, relációk, halmazok, sorozatok.

Tk. 2.71–2.78.; Mgy. 6.46–6.49.; Fgy. 1.3.02.

37–38. óra

40–41. óra

2. dolgozat, tájékoztató felmérés, fejlesztő értékelés

39–40. óra

42–43. óra

A természetes számok osztása Osztás egyjegyű osztóval

Az alsó tagozatban tanultak ismétlése, rendszerezése. Nulla az osztásban. A hányados változásai. *Írásbeli osztás egyjegyű osztóval*. A hányados nagyságrendjének becslése az osztás első lépése után. Az eredmény ellenőrzése. *Egyszerű szöveges feladatok*.

Következtetéssel megoldható egyenletek. A műveletek közti kapcsolatok tudatosítása.

Tk. 2.79–2.82., 2.83–2.84.; Mgy. 2.40., 2.55., 2.70.; Fgy. 1.3.07–08.

41–44. óra

44–47. óra

Az összeg és a különbség osztása Osztás többjegyű osztóval

A *többjegyű osztóval való osztás* előkészítése, az algoritmus megismerése és gyakorlása. A hányados becslése, a maradékos osztás ellenőrzése. *Szöveges feladatok*.

Természetes számok írásbeli szorzása. A hosszúság, a tömeg és az idő mértékegységeinek használata a mindennapi élettel kapcsolatos feladatokban.

Tk. 2.85–2.88., 2.89–2.94.; Mgy. 3.25–3.27., 2.54., 2.56–2.73.;
Fgy. 1.2.32., 1.2.43–46., 1.2.48–49., 1.2.59.

45–46. óra

48–50. óra

Tizedestörtek osztása természetes számmal

A természetes számok osztásáról tanultak általánosítása. A hányados egészrésze nagyságrendjének becslése, a maradékos osztás ellenőrzése. *Szöveges feladatok.*

Pénzhasználat (euró, cent). Tizedestörtek szorzása természetes számmal. Összeg, különbség osztása. A hosszúság, tömeg, idő mértékegységei.

Tk. 2.95–2.99.; Mgy. 5.89–5.91., 5.93–5.96., 6.53., 9.69.; Fgy. 4.2.16.

47–49. óra

51–53. óra

A műveletek sorrendje. Az átlag kiszámítása

Az alsó tagozatban tanultak rendszerezése, majd alkalmazása a tizedestörtek körében. *Összetett szám-, illetve szöveges feladatok* megoldásmenetének megtervezése, a terv végrehajtása. A (számítási) átlag kiszámítási módja konkrét feladatokban.

A szóbeli, illetve az írásbeli műveletek gyakorlása, zárójelhasználat a természetes számok, illetve a tizedestörtek körében. Több lépésben megoldható egyenletek.

Tk. 2.100–2.105., 2.106–2.108.; Mgy. 3.09–3.14., 5.98–5.99., 9.40–9.42.; Fgy. 1.2.56., 1.2.58.

50–52. óra

54–56. óra

Rendszerező összefoglalás, gyakorlás

Az összeadás, kivonás, szorzás és osztás gyakorlása a természetes számok és a tizedestörtek körében. *A tanultak alkalmazása gyakorlati jellegű feladatokban.*

A 2. felmérés alapján tapasztalt hiányosságok pótlásának megszervezése.

Halmazok, logika. Mértékegységek átváltása. Összetett szám-, illetve szöveges feladatok.

Tk. 2.109–2.125., B2.06–B2.33., 2.126.; Mgy. 9.70–9.75., 9.78., 9.83.

57–58. óra

Nem tízes alapú számrendszerek

Jobb képességű csoportban, ha a tanulók biztos szám- és műveletfogalommal és megfelelő készségekkel rendelkeznek, továbbá ha elegendő idő áll a rendelkezésünkre, akkor foglalkozzunk ezzel a témakörrel.

Tk. B2.01–B2.05.; Fgy. 1.4.01–12.

3. Összefüggések, nyitott mondatok

53–55. óra

59–61. óra

Táblázatok, grafikonok

Adatok rendezése táblázatok segítségével. Táblázatba foglalt adatok értelmezése, összehasonlítása. *Oszlopdiagramok, pontdiagramok, töröttvonal-diagramok* készítése gyűjtött adatokból, illetve táblázat alapján. Kész diagramok elemzése.

Természetes számok, illetve tizedestörtek ábrázolása számegyenesen. Hőmérsékletmérés, hosszúságmérés, tömegmérés. Egyszerű szövegek értelmezése.

Tk. 3.01–3.09.; Mgy. 6.01–6.06., 6.35–6.40.; Fgy. 5.1.03., 5.1.05–06.

56–57. óra

62–63. óra

Összefüggések, sorozatok

Táblázat kitöltése, sorozat folytatása adott szabály alapján, Táblázatban adott adatpárokhoz, illetve néhány elemmel adott sorozathoz szabály(ok) keresése.

Algebrai műveletek gyakorlása. Műveleti tulajdonságok, műveleti sorrend, zárójelek használata. Pénzhasználat (euró, cent).

Tk. 3.10–3.18.; Mgy. 6.07–6.19., 6.22., 6.41–43.;

Fgy. 5.1.01–04., 5.1.07., 5.1.19–20., 5.3.01–03., 5.3.16–18.

58–60. óra

64–66. óra

Arányos következtetések

Egyenes arányossági következtetések egyről többre, többről egyre, többről többre. A mindennapi élettel kapcsolatos szöveges feladatok megoldása.

Szorzás, osztás. Mértékegységek alkalmazása, pénzhasználat. Grafikonok vizsgálata.

Jobb képességű csoportban: Ismerkedés fordított arányossági feladatokkal.

Tk. 3.19–3.22.; Mgy. 2.74–2.85., 2.86–2.94.

67–68. óra

Egyenlet, egyenlőtlenség

A fejezet feldolgozását jobb képességű csoportban javasoljuk.

Az egyes műveletek gyakorlásánál találtak a tanulók következtetéssel egy, esetleg két-három lépésben megoldható egyenletekkel. Ebben a részben az ott szerzett tapasztalatokat tudatosítjuk.

Műveletek közti összefüggések.

Tk. B3.01–B3.14.; Mgy. 9.45–9.50.; Fgy. 1.2.47., 1.2.57., 1.2.60–63., 1.2.65.

61–66. óra

69–74. óra

Gyakorlás, rendszerezés

3. dolgozat, az első félévet záró felmérés

Gyakorlás, értékelés. A hiányosságok pótlása, a folyamatos ismétlés megtervezése.

Tk. 3.23–3.35., B3.15–B3.21., 3.36.; Mgy. 9.43–9.47.; Fgy. 5.2.05–07.

4. Geometriai alakzatok

67–69. óra

75–77. óra

Ismerkedés testekkel, felületekkel, vonalakkal Egyenesek kölcsönös helyzete a síkon

Testek, felületek, vonalak; szakasz, egyenes, félegyenes; szakaszmásolás. A körző és a vonalzó használata. *Egyenesek merőlegessége, egyenesek párhuzamossága.* Merőleges, illetve párhuzamos egyenesek „szerkesztése” derékszögű vonalzó segítségével.

Ötödik osztályban a derékszögű vonalzó használatát szerkesztésnek tekintjük.

Tk. 4.01.–4.04., 4.05–4.09.; Mgy. 8.01–8.06., 8.89., 8.92–8.94.; Fgy. 6.2.01.

70–71. óra

78–79. óra

Síkidomok, sokszögek. Egybevágó síkidomok

Síkidomok, sokszögek csoportosítása különböző szempontok szerint.

Az alsó tagozatban tanultak felelevenítése: Háromszög, négyszög fogalma. A sokszög mint a háromszög, négyszög, ötszög, ... fogalmának általánosítása. Az elnevezések (csúcs, oldal, átló) tudatosítása.

Az egybevágó mint „azonos alakú és azonos méretű” síkidomok keresése.

Halmazok. Állítások logikai értékének eldöntése. A kerület fogalmának előkészítése.

Tk. 4.10–4.12., 4.13–4.15.; Mgy. 8.07–8.08., 8.95–8.97., 8.116–8.119.

72–73. óra

80–81. óra

Téglalap, négyzet (tulajdonságaik, kerületük)

Az alsó tagozatban tanultak felelevenítése: A téglalap, négyzet fogalma, tulajdonságaik megfigyelése; oldalai egymáshoz való viszonya, a tengelyes tükrösség vizsgálata papírból kivágott téglalap (négyzet) hajtogatásával. A téglalap kerületének meghatározása konkrét esetekben.

Összeadás, szorzás, műveleti sorrend, zárójelek használata a természetes számok és a pozitív tizedestörtek körében.

Tk. 4.16–4.20.; Mgy. 8.09–8.17.; Fgy. 6.3.11.

74–76. óra

82–84. óra

A terület mérése, mértékegységei

A téglalap területe

A terület szemléletes fogalma. Négyszögrácsra, háromszögrácsra rajzolt sokszögek területének meghatározása különbözően választott területegységek esetén.

A téglalap területe, a területmérés szabványos egységei. A terület-mértékegységek átváltása. A mindennapi élethez kapcsolódó mérések, számítások; szöveges feladatok.

A szorzás és osztás gyakorlása a természetes számok és a pozitív tizedestörtek körében. Egyenes arányossági következtetések. Hosszúságmérés. A kerületszámítás gyakorlása.

Tk. 4.21–4.26., 4.27–4.32.; Mgy. 8.18–8.29., 8.30–8.37., 6.20–6.21.

77–79. óra

85–87. óra

Téglatest, kocka (tulajdonságaik vizsgálata)

Síkok és egyenesek, síkok és síkok kölcsönös helyzete a térben

A téglatest hálójá, felszíne

Az alsó tagozatban tanultak felelevenítése: A téglatest (kocka) fogalma, elnevezések.

A téglatest modell vizsgálatához kapcsolódva a síkok, illetve síkok és egyenesek párhuzamosságának, merőlegességének megfigyelése. A kitérő egyenesek.

Téglatestek hálójának megrajzolása, a téglatest felszíne, a felszín kiszámítása.

Az összeadás és a szorzás gyakorlása, zárójelek használata, műveleti sorrend.

Tk. 4.33., B4.01–B4.03., 4.34–4.41.; Mgy. 8.38–8.61., 8.120.;

Fgy. 6.5.01–02., 6.5.04–06., 6.5.11.

80–81. óra

88–89. óra

A téglatest térfogata

Téglatestek építése, térfogatának értelmezése. *A térfogatmérés mértékegységei.*

Oszthatóság. A szorzat csoportosíthatósága. A felszínszámítás. Mértékegységek átváltása.

Tk. 4.42–4.49.; Mgy. 8.62–8.71.; Fgy. 6.5.09–10.

82. óra

90. óra

Az úrtartalom mérése

Az alsó tagozatban tanultak felelevenítése: Az úrtartalom mérése, mértékegységei.

Kapcsolat az úrtartalom-, illetve a térfogatmérés egységei között.

A térfogatszámítás, illetve a térfogategységek átváltásának gyakorlása.

Tk. 4.50–4.52.; Mgy. 7.12–7.17., 7.40–7.41.

83–86. óra

91–94. óra

Gyakorlás

4. dolgozat, témazáró felmérés

Vegyes gyakorló- és fejtörő feladatok. A hiányosságok pótlásának megszervezése.

Műveletek a természetes számok és a pozitív tizedestörtek körében.

Tk. 4.53–4.67., B4.04–B4.31. 4.68.

5. A törtek

87–89. óra

95–97. óra

A törtek értelmezése

A tört értelmezése mint az egység valahányad részének többszöröse. Az egynél nagyobb, az egynél kisebb, illetve az eggyel egyenlő törtek. Egészek törtalakjai. Vegyes számok. Mennyiségek törtrésze. *A tört értelmezése mint több egész egyenlő részekre osztása.* A kétféle értelmezés ekvivalenciája (a szemléletre támaszkodva).

Az osztás értelmezése. Hosszúságmérés. Területszámítás.

Tk. 5.01–5.12.; Mgy. 5.01–5.03., 6.34., 5.11–5.12.; Fgy. 3.1.01–05., 3.1.10.

90–93. óra

98–101. óra

Törtek bővítése, egyszerűsítése

Törtek összehasonlítása

Törtek bővítése, egyszerűsítése: a törtek végtelen sokféle alakban írhatók fel.

Egyenlő nevezőjű, illetve egyenlő számlálójú (pozitív) törtek összehasonlítása.

Különböző nevezőjű és számlálójú (pozitív) törtek összehasonlítása közös nevezőre hozással, közös számlálójú törtekké alakítással, számegyenesen történő ábrázolással.

A hányados változásai. Törtek ábrázolása számegyenesen. A tizedestörtek bővítése, egyszerűsítése, nagyság szerinti összehasonlítása és rendezése.

A hosszúság és a tömeg mértékegységei. Területszámítás.

Tk. 5.13–5.27.; Mgy. 5.08–5.10., 5.13–5.21., 9.56–9.57.; Fgy. 3.2.01–03.

94–96. óra

102–104. óra

Egyenlő nevezőjű törtek összeadása, kivonása
Különböző nevezőjű törtek összeadása, kivonása

Azonos nevezőjű, illetve könnyen azonos nevezőjűvé alakítható törtek összeadása és kivonása eszközök, rajzos modellek, szemléletes feladatok segítségével. A törtek összegalakja.

Törtek egyszerűsítése, bővítése. Számegyenes. Hosszúságmérés. A téglalap területe. Tizedestörtek összeadása és kivonása.

Tk. 5.28–5.34.; Mgy. 5.24–5.30., 5.32–5.34., 9.58–9.60.; Fgy. 3.3.01–02.

97–98. óra

105–106. óra

Törtek összeadása, kivonása – gyakorlás

A törtek összeadásáról, kivonásáról tanultak alkalmazása a matematika különböző területein. Egyszerű szöveges feladatok megoldása.

Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása. Sorozatok folytatása. Hosszúságmérés, tömegmérés, úrtartalom mérés, területszámítás.

Tk. 5.35–5.40.; Mgy. 5.35–5.38.; Fgy. 3.3.11., 3.3.13–15., 3.3.22.

99–100. óra

107–108. óra

A törtek szorzása természetes számmal

A törtek szorzása természetes számmal (eszközök, rajzos modellek, szemléletes feladatok segítségével). Összeg, különbség szorzása. Egyszerű szöveges feladatok.

A szorzás műveleti tulajdonságai. Tizedestörtek szorzása természetes számmal.

Tk. 5.41–5.51.; Mgy. 5.39–5.40., 5.44–5.45.; Fgy. 3.3.26.

101–102. óra

109–110. óra

A törtek osztása természetes számmal

A törtek osztása természetes számmal (eszközök, rajzos modellek, szemléletes feladatok segítségével). Összeg, különbség osztása. Egyszerű, majd összetett szöveges feladatok.

A műveletek sorrendje, zárójelek használata. Az osztás a szorzás fordított művelete.

Egyenletek, egyenlőtlenségek. Sorozatok.

Mérések, mértékegységek. Kerület-, terület-, felszín-, térfogatszámítás.

Tk. 5.52–5.57.; Mgy. 5.41–5.43., 5.46., 6.52.

103. óra

111–112. óra

Mi a valószínűbb?

Valószínűségi kísérletek, játékos feladatok. Az adatok rögzítése. Az elemi események (lehetséges kimenetek) összeszámlálása. „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események. A relatív gyakoriság és a valószínűség fogalmának előkészítése. A nagy számok törvényének megsejtése.

Mennyiségek törtrésze.

Tk. 5.58–5.59.

113. óra

Törtalakban írt szám tizedestört alakja

Csak jól haladó csoportban célszerű feldolgozni ezt az anyagrészt.

Tk. B5.01–B5.02.

104–106. óra

114–116. óra

Gyakorlás

5. dolgozat, témazáró felmérés

Vegyes gyakorló- és fejtető feladatok.

Az 5. felmérés alapján tapasztalt hiányosságok pótlásának megszervezése.

Műveletek a természetes számok és a pozitív tizedestörtek körében. Mérések, mértékegységek. Szöveges feladatok. Egyenletek, egyenlőtlenségek. Függvények, sorozatok.

Tk. 5.60–5.80., B5.03–B5.31., 5.81.; Mgy. 5.47., 7.42–7.44.

6. Geometriai vizsgálatok, szerkesztések

107–108. óra

117–118. óra

Ponthalmazok, a kör és a gömb

Két pont távolsága. Ponthalmazok távolságának szemléletes fogalma.

A körvonal, a körlap, a gömbfelület, a gömbtest mint adott tulajdonságú ponthalmaz. A körző és az egyélű vonalzó használata. Szakasmásolás.

Hosszúságmérés, mértékegységek átváltása Természetes számok és tizedestörtek szorzása 10-zel, 100-zal, 1000-rel.

Környezetismeret: Távolságmérés térképen.

Tk. 6.01–6.09., 6.10.; Mgy. 8.74–8.79., 8.80–8.81.; Fgy. 6.2.09–10., 6.2.20.

109–111. óra

119–122. óra

Háromszög szerkesztése

Szakaszfelező merőleges

Téglalap szerkesztése

Háromszög szerkesztése három adott oldalból, a körvonal értelmezéséről, illetve a szakasmásolásról tanultak alkalmazásaként (a szakaszfelező merőleges szerkesztésének előkészítése). A „szerkesztés” fogalma. A szerkesztéses feladatok megoldásának lépései. A háromszög-egyenlőtlenség felismertetése.

A szakaszfelező merőleges fogalma, szerkesztése. Szakaszfelezés. *A helyi tanterv alapján döntsük el, hogy 5. vagy 6. osztályban tanítjuk ezt az anyagrészt!*

Hosszúságmérés. A hosszúság mértékegységeinek átváltása. A háromszög kerületének meghatározása.

Jobb csoportban: Egyenes adott pontjára merőleges egyenes szerkesztése. Téglalap szerkesztése.

A téglalap kerületének és területének meghatározása.

Tk. 6.11–6.12., 6.13–6.16.; B6.01–B6.02.; Mgy. 8.82–8.88.; Fgy. 6.4.27.

123–124. óra

Testek ábrázolása

Testek felülnézeti, elölnézeti és oldalnézeti képének értelmezése, megrajzolása.

Tételek párhuzamossága, merőlegessége. Téglatest ábrázolása, hálója, felszíne, térfogata. Hosszúságmérés.

Tk. B6.03–B6.08.; Mgy. 8.100–8.102.; Fgy. 6.5.07–08.

112–113. óra

125–126. óra

A szögtartomány

Szögek mérése szögmérővel

Szögtartomány. Elnevezések (a szög csúcsa, szára), jelölések. Az egyenesszög és a derékszög fogalma.

Szögek mérése szögmérővel. A fok, a szögperc és a szögmásodperc fogalma. Adott nagyságú szög megrajzolása.

Törtek összehasonlítása, műveletek törtekkel.

Tk. 6.17., 6.18–6.23.

114–115. óra

127–128. óra

A szögek fajtái

Elnevezések. A négyszögek szögeinek vizsgálata.

Szögek mérése szögmérővel. Adott nagyságú szög megrajzolása. Időmérés.

Tk. 6.24–6.32.; Mgy. 8.103–8.109., 8.113–8.115.

116. óra

129–130. óra

Tájékozódás a terepen és a térképen

Tájékozódás iránytűvel, tájolóval

Helymeghatározás, távolságmérés, iránymeghatározás.

Jobb csoportban: Ismerkedés az iránytű vagy a tájoló használatával.

Megjegyzés: A foglalkozást, *természetismeret-órával összevonva*, célszerű terepgyakorlat vagy kirándulás keretében megszervezni.

Szögek mérése szögmérővel. Adott nagyságú szög megrajzolása. Égtájak.

Tk. 6.33–6.34., B6.09.; Mgy. 8.06., 8.72–8.73., 8.110–8.112.

117–118. óra

131–134. óra

Ismétlés, rendszerezés,

Tájékozódó, fejlesztő értékelés

A geometriai ismeretek rendszerezése, gyakorlása, alkalmazása. Sokszögek vizsgálata a tanult geometriai ismeretek alkalmazásaként.

Fejlesztő értékelés, a felzárkóztatás megszervezése.

Megjegyzés: A gyakorló- és a fejtörő feladatok egy részét célszerű a folyamatos ismétlésre tartalékolnunk.

Tk. 6.35–6.44., B6.10–B6.30., 6.45.

7. Az egész számok

119–121. óra

135–137. óra

Nem elég a természetes szám

Az egész számok összehasonlítása

Az egész szám fogalmának kialakítása a szemléletre támaszkodva (a hőmérőmodell, a kis autós modell és a készpénz-adósságcédula modell alkalmazása).

Ellentétes mennyiségek; az egész, a természetes, a pozitív, a negatív szám fogalomrendszere. Elnevezések, jelölések. Az egész számok ábrázolása számegyenesen, nagyság szerinti összehasonlításuk.

Természetismeret tantárgy: A hőmérséklet mérése, tengerszint feletti magasság.

Relációk, halmazok.

Tk. 7.01–7.05., 7.06–7.09.; Mgy. 4.01–4.02., 4.03–4.07.; Fgy. 2.1.04–05., 2.1.07–09.

122. óra

138. óra

Az egész számok abszolútértéke

Az egész számokról tanultak gyakorlása. Ábrázolásuk számegyenesen.

Tk. 7.10–7.11.; Mgy. 4.08–4.13.; Fgy. 2.1.01–03.

123–126. óra

139–141. óra

Az egész számok összeadása, kivonása

Az egész számok összeadása, kivonása, a műveletek szemléltetése modellekkel (hőmérőmodell, kis autós modell, készpénz-adósságcédula modell), illetve vektorokkal.

Az összeadás és a kivonás közötti összefüggések megfigyeltetése.

Az elmozdulás mint vektor.

Tk. 7.12–7.23.; Mgy. 4.14–4.30.; Fgy. 2.2.01–11.

142–143. óra

Az összeadás, kivonás gyakorlása

Jobb csoportban: Egyszerű egyenletek, egyenlőtlenségek megoldáshalmazának meghatározása következtetéssel, a megoldások ábrázolása számegyenesen. Sorozatok, függvények szabályának felírása, a hiányzó elemek megadása a szabály alapján.

Tk. 7.32–7.35., B7.06–B7.11.; Mgy. 6.31., 6.50.

127–128. óra

144–146. óra

A derékszögű koordináta-rendszer

A derékszögű koordináta-rendszer értelmezése. Elnevezések, jelölések. Tájékozódás a koordináta-rendszer négy síknegyedében.

Egész számok. Ponthalmazok. Relációk, függvények. Geometriai transzformációk.

Tk. 7.24–7.27., B7.01–B7.05.; Mgy. 6.25–6.30.

129–130. óra

147–148. óra

Ismétlés, rendszerezés, gyakorlás

6. dolgozat, a 6. és a 7. témakör zárása

8. Összefoglaló

131–133. óra

149–151. óra

Számok és műveletek I.

A tízes számrendszer: természetes számok és tizedestörtek írása, olvasása, kerekítése. Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel, ...

Összetett szám- és szöveges feladatok megoldása. Műveleti sorrend, zárójelek használata. Az összeg, a különbség, illetve a szorzat és a hányados változásai.

A hányados változásai.

Tk. 8.01–8.14.; Mgy. 1.01–1.34., 3.01–3.27., 5.48–5.67., 5.94–5.96.

134–135. óra

152–153. óra

Számok és műveletek II.

A törtek értelmezése, bővítése, egyszerűsítése.

Műveletek törtekkel: törtek összeadása, kivonása, szorzása, illetve osztása természetes számmal. . . . .

Az egész számok értelmezése, összeadása, kivonása. Grafikonok vizsgálata.

A hányados változásai.

Tk. 8.15–8.22.; Mgy. 3.02–3.03., 4.14–4.30., 5.01–5.47.

136–138. óra

154–156. óra

Mérések, mértékegységek, geometria

Mérések: a hosszúság, az úrtartalom, a tömeg, az idő és a szög mérése, a mértékegységek átváltása.

A téglalap fogalma, tulajdonságai, kerülete, területe.

A téglalaptest fogalma, tulajdonságai, hálójája, felszíne, térfogata.

Alakzatok tulajdonságainak vizsgálata.

Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel, ... Halmazok. Derékszögű koordináta-rendszer.

Tk. 8.23–8.36.; Mgy. 7.01–7.44., 8.01–8.112.

139–144. óra

157–162. óra

7. dolgozat, összegző tanévzáró értékelés

Az esetleges hiányosságok pótlása.

Speciális pedagógiai feladatok megoldása.